

БЕКИТЕМ
Б.Бейшеналиева атындағы КУМИУнун
ректору, профессор Г.Р.Колдоноғов

“ ” 2025-ж.

**"Кыргызтест" мамлекеттик тилди билүү деңгээлин аныктоо системасы жөнүндө
ЖОБО**

(Жобо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 13-шолундагы № 430, 2019-
жылдын 28-шонундагы № 331 токтомунун редакциясына ылайык бекитилди).

1-тиркеме

1-глава. Жалпы жоболор

1. Ушул "Кыргызтест" мамлекеттик тилди билүү деңгээлин аныктоо системасы жөнүндө жобо (мындан ары - Жобо) "Кыргызтест" мамлекеттик тилди билүү деңгээлин аныктоонун бирдиктүү системасынын (мындан ары - "Кыргызтест" системасы) негизги максаттарын, милдеттерин, эрежелерин жана принциптерин аныктайт.
2. "Кыргызтест" системасы боюнча Кыргыз Республикасынын жарандарынын, чет элдик жарандардын жана жарандыгы жок адамдардын мамлекеттик тилди билүү деңгээлин аныктоо Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тилин милдеттүү түрдө билүү деңгээлдерине жана көлөмүнө ылайык элементардык (A1), базалык (A2), ортоңку (B1), ортодон жогору (B2) жана жогорку (C1) деңгээлдери боюнча жүргүзүлөт.
3. Тест тапшырмалары "Кыргызтест" мамлекеттик мекемеси аныктаган тартилте квалификациялуу филолог-адистер тарабынан иштелип чыгат.
4. Тестиirlөө жыйынтыгынын протоколдору "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин архивинде электрондук түрдө жана кагаз вариантында "Кыргыз Республикасынын Улуттук архив фонду жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык сакталат.

2-глава. Максаты жана милдеттери

5. Тестиirlөөнүн максаты болуп тестке катышуучулардын мамлекеттик тилди билүү деңгээлин калыс жана ачык аныктоо саналат.
6. "Кыргызтест" системасынын милдеттери төмөнкүлөр:
 - мамлекеттик тилди билүү деңгээлин аныктоо жагында "Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын, "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө", "Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө" Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын жана Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларынын ишке ашырылышын камсыздоо;
 - "Кыргызтест" системасын кыргыз тилинин мамлекеттик тил катары иштөөсүнө жана өнүгүүсүнө мүмкүндүк берүүчү бирдиктүү инструмент катары түзүү жана ишке киргизүү;
 - тестиirlөө процессин заманбап маалыматтык-техникалык каражаттар менен камсыздоо жана методикалык окуу куралдары, иштелмелер менен коштоо.

3-глава. Тестиirlөөнүн принциптери

7. Тестиirlөөдө "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин кызматкерлери төмөнкү принциптерди жетекчиликке алат:
 - баалоонун илимий негизделген, стандартташтырылган жана технологиялык жактан өнүккөн каражаттарын колдонуу;
 - тест тапшырмаларынын жашыруундугун бекем сактоону камсыздоо;
 - тестиirlөө процессинде ачык-айқындуулукту, системалуулукту, объективдүүлүктү жана тартилти камсыздоо;

- тестирулөө жүргүзүлгөн жерлерде тиешелүү шарттарды камсыздоо;
- тест тапшыруучуга тестирулөөнүн шарттары жөнүндө толук маалымат берүү.

4-глава. Тестирулөөнүн тартиби

8. Кыргыз Республикасынын жарандарынын, чет өлкөлүк жарандардын жана жарандыгы жок адамдардын мамлекеттик тилди билүү деңгээлин "Кыргызтест" мамлекеттик мекемеси "Кыргызтест" системасы боюнча төмөнкүдөй ықмалар менен аныктайт:

- компьютердик тест;
- интернет-ресурс аркылуу онлайн режиминдеги тест;
- компьютер (интернет-ресурс) менен тестирулөө мүмкүндүгү болбогон учурда бланктык (кагаз түрүндө) тест.

9. "Кыргызтест" системасы боюнча мамлекеттик тилди билүү деңгээли төмөнкүдөй субтесттер аркылуу аныкталат:

- 1) "Лексика. Грамматика";
- 2) "Угуу";
- 3) "Окуу";
- 4) "Жазуу";
- 5) "Сүйлөө".

10. "Лексика. Грамматика", "Угуу" жана "Окуу" субтесттеринин жыйынтыктары компьютер программасы аркылуу бааланат. "Жазуу" жана "Сүйлөө" субтесттери квалификациялуу филолог-адистер тарабынан бааланат.

11. Тестирулөө 2 этап менен өткөрүлөт:

- 1-этап: каттоо, идентификациялык код алуу, видеонускаманы көрүү жана тестирулөөдөн өтүү эрежелери менен таанышшуу;
- 2-этап: тесттен өтүү жана жыйынтыгын алуу.

12. "Кыргызтест" системасы боюнча тестирулөөнүн жыйынтыгы төмөнкүдөй чыгарылат:

- тест тапшыруучу ушул Жобонун 9-пунктунда аталган субтесттердин ар бири боюнча 60 пайыз жана андан жогору балл топтосо, мамлекеттик тилди "Кыргызтест" мамлекеттик тилди билүү деңгээлин аныктоо системасы жөнүндө жобо 3 билүү деңгээли жөнүндө белгиленген үлгүдөгү сертификат (A1, A2, B1, B2 же C1) берилет;

- тест тапшыруучу ушул Жобонун 9-пунктунда аталган субтесттердин биринен 60 пайыздан төмөн балл топтосо, субтесттер боюнча топтолгон баллды көрсөтүү менен маалым кат берилет;

- кагаз түрүндө берилген жыйынтык "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин гербдүү мөөрү менен күбөлөндүрүлөт;

- тестирулөөнүн жыйынтыгы "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин www.kyrgyztest.gov.kg. веб-сайтына жайгаштырылат.

13. Белгиленген үлгүдөгү сертификат жана тесттин жыйынтыгы жазылган маалым кат "Кыргызтест" мамлекеттик мекемеси тарабынан берилет.

14. Сертификаттын үлгүсүн "Кыргызтест" мамлекеттик мекемеси бекитет. Сертификаттын жарактуулугу - мөөнөтсүз.

Маалым кат 2 жылга жарактуу жана тестти кайра тапшырууда көрсөтүлүшү мүмкүн.

15. Эгерде тест тапшыруучу тестирулөөнүн жыйынтыгы менен макул болбосо, ал тесттен өткөндүгү жөнүндө маалым кат алган күндөн тартып үч жумуш күндүн ичинде тесттин жыйынтыгын кайра кароо үчүн апелляциялык комиссияга кайрылууга укуктуу. Апелляциялык комиссиянын курамы жана иштөө тартиби "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин чечими менен аныкталат. Мында комиссиянын курамына Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссиянын бир өкүлү киргизилет. Апелляциялык комиссия тест тапшыруучунун арызын аны берген күндөн тартып үч жумуш күндүн ичинде карайт. Эгерде апелляциялык комиссия тестирулөөнүн жыйынтыгын карагандан кийин оң чечим чыгарса, тест тапшыруучуга "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин белгиленген үлгүдөгү

сертификаты берилет. Эгерде апелляциялык комиссия тестирулөөнүн жыйынтыгын карагандан кийин терс чечим чыгарса, тест тапшыруучуга тестирулөөнүн жыйынтыгы менен "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин маалым каты берилет.

16. "Кыргызтест" системасынын кийинки деңгээлине өтүү үчүн тест тапшыруу укугуна чек коюлбайт.

17. Тестирулөөнүн эрежелери "Кыргызтест" мамлекеттик мекемеси тарабынан белгиленет. Тест тапшыруучу тестирулөөнүн эрежелерин бузса, "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин кызматкерлери тарабынан тестирулөөнүн эрежелерин бузгандыгы жөнүндө акт түзүлүп, аны тест тапшыруудан четтетүү жана тесттин жыйынтыгын жокко чыгаруу боюнча чараптар көрүлөт. "Кыргызтест" мамлекеттик мекемеси тарабынан аныкталган тестирулөө эрежелерин бузуу тест тапшыруучуну тестирулөөдөн четтетүүгө жана тесттин жыйынтыгын жокко чыгарууга себеп болуп саналат.

18. Ушул Жобо менен жөнгө салынбаган айрым маселелер "Кыргызтест" мамлекеттик мекемесинин актылары аркылуу жөнгө салынат. 5-глава. "Кыргызтест" системасын каржылоо

19. "Кыргызтест" системасы төмөнкүлөрдүн эсебинен каржыланат:

- респубикалык бюджеттин;
- тартылган гранттык каражаттардын;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген башка булактардын.

2-тиркеме

Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарына талапкерлигин койгон жана аларды ээлеп турган адамдар үчүн мамлекеттик тилди милдеттүү түрдө билүү деңгээли жана көлөмү жөнүндө

ЖОБО

1-глава. Мамлекеттик тилди билүү деңгээлдерি

1. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарына талапкерлигин койгон жана аларды ээлеп турган адамдардын өздөрүнүн кызматтык милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон мамлекеттик тилди милдеттүү түрдө билүү деңгээли жана көлөмү жөнүндө жобо "Кыргызтест" системасынын төмөнкү деңгээлдеринен турат:

- элементардык деңгээл (A1);
- базалык деңгээл (A2);
- орто деңгээл (B1);
- ортодон жогору деңгээл (B2);
- жогорку деңгээл (C1).

2. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тилин милдеттүү түрдө билүү деңгээли жана көлөмү жөнүндө жобо "Кыргызтест" системасынын мамлекеттик тилди билүү деңгээлин баалоочу бирдиктүү каражат болуп эсептелет.

2-глава. Элементардык деңгээл (A1)

3. Элементардык деңгээлде (A1) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарына талапкерлигин койгон жана аларды ээлеп турган адамдар күнүмдүк-тиричиликтик жана социалдык-маданий чөйрөлөрдө мамлекеттик тилде элементардык коммуникативдик байланышты түзө билүүгө тийиш.

4. Элементардык деңгээлдин (A1) лексикалык минимуму ушул деңгээл үчүн тематикалык жана интенциалдык минимумдарынын алкагында сүйлөшүүнү камсыз кылган 900 сөз бирдигин жана негизги этикеттик сөз айкалыштарын камтайт.

5. Элементардык деңгээлде (A1) төмөнкүдөй тилдик жана кептик көндүмдөр ишке ашырылат:

- лексиканы жана грамматиканы колдоно билүү;

- чакан көлөмдөгү текстти же билдирууну окуп, жалпы маанисин түшүнө билүү; - чакан көлөмдө так жана жай айтылган же окулган аудиотексттин же билдируунун жалпы маанисин түшүнө билүү;
- кыргыз тилинин адабий ченемдерин сактоо менен өзүнүн оюн оозеки түрдө айта билүү. "Кыргызтест" системасынын элементардык деңгээлинин (A1) сертификаты A2 деңгээлинде окууну улантуу үчүн мамлекеттик тил боюнча билим деңгээли жетиштүү жана зарыл болгон көлөмдө экендигин айгинелейт.

3-глава. Базалык деңгээл (A2)

6. Базалык деңгээлде (A2) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарына талапкерлигин койгон жана аларды ээлеп турган адамдар күнүмдүк-тиричиликтик, социалдык-маданий, окуу жана кесиптик чөйрөлөрдө мамлекеттик тилде базалык коммуникативдик байланышты түзө билүүгө тийиш. 7. Базалык деңгээлдин лексикалык минимуму ушул деңгээлдин тематикалык жана интенциалдык минимумдарынын минимуму ушул деңгээлдин тематикалык жана интенциалдык минимумдарынын алкагында сүйлөшүүнү камсыз кылган 1300 активдүү сөз бирдигин жана негизги этикеттик сөз айкалыштарын камтыйт. 8. Базалык деңгээлде төмөнкүдөй тилдик жана кептик көндүмдөр ишке ашырылат:

- лексиканы жана грамматиканы колдоно билүү;
- чакан көлөмдөгү текстти же билдирууну окуп, жалпы маанисин түшүнө билүү; - чакан көлөмдө так жана жай айтылган же окулган аудиотексттин же билдируунун жалпы маанисин түшүнө билүү;

- кыргыз тилинин адабий ченемдерин сактоо менен өзүнүн оюн оозеки түрдө айта билүү.

9. "Кыргызтест" системасынын базалык деңгээлинин (A2) сертификаты B1 деңгээлинде окууну улантуу үчүн мамлекеттик тил боюнча билим деңгээли жетиштүү жана зарыл болгон көлөмдө экендигин жана тилди кесиптик сүйлөшүү каражаты катары билгендигин айгинелейт.

4-глава. Орто деңгээл (B1)

10. Орто деңгээлде (B1) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарына талапкерлигин койгон жана аларды ээлеп турган адамдар күнүмдүк-тиричиликтик, социалдык-маданий жана көбүнчө окуу жана кесиптик чөйрөлөрдө мамлекеттик тилде негизги коммуникативдик байланышты түзө билүүгө тийиш.

11. Орто деңгээлдин лексикалык минимуму ушул деңгээлдин тематикалык жана интенциалдык минимумдарынын алкагында сүйлөшүүнү камсыз кылган 3000 активдүү сөз бирдигин жана негизги этикеттик сөз айкалыштарын камтыйт.

12. Орто деңгээлде төмөнкүдөй тилдик жана кептик көндүмдөр толук көлөмдө ишке ашырылат:

- лексиканы жана грамматиканы колдоно билүү;
- ушул деңгээлге ылайык келген текстти же билдирууну окуп, негизги маанисин түшүнө билүү;
- чакан көлөмдө так жана жай айтылган же окулган аудиотексттин же билдируунун негизги маанисин түшүнө билүү;
- кыргыз тилинин адабий ченемдерин сактоо менен өзүнүн оюн расмий жана расмий эмес стилде оозеки түрдө айта билүү.

13. Мамлекеттик тил боюнча "Кыргызтест" системасынын орто деңгээлинин (B1) сертификаты кызматтык ишти аткаруу үчүн билим деңгээли жетиштүү жана зарыл болгон көлөмдө экендигин айгинелейт.

5-глава. Ортодон жогору деңгээл (B2)

14. Ортодон жогору деңгээлде (B2) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарына талапкерлигин койгон жана аларды ээлеп турган адамдар ушул деңгээлге жараша

кырдаалдарда жана чөйрөлөрдө, б.а. күнүмдүктиричиликтік, социалдық-маданий, окуу жана кесиптик (расмий-ишкер) чөйрөлөрдө мамлекеттік тилде коммуникативдік байланышты түзө билүүгө тийиш.

15. Ортодон жогору деңгээлдин (B2) лексикалық минимуму ушул деңгээлдин тематикалық жана интенциалдық минимумдарынын алкагында сүйлөшүүнү камсыз кылган 6000 активдүү сөз бирдигин жана этикеттік сөз айкалыштарын камтыйт.

16. Ортодон жогору деңгээлде төмөнкүдөй тилдик жана кептик көндүмдөр толук көлөмдө ишке ашырылат:

- лексиканы жана грамматиканы колдоно билүү;
- түрдүү жанрдагы текстти же билдириүүнү окуп, негизги жана көмүскөдө берилген (имплициттік) маалыматты түшүнө билүү;
- чакан көлөмдө айтылган же окулган аудиотексттин негизги маанисин түшүнө билүү;
- кыргыз тилинин адабий ченемдерин сактоо менен өзүнүн оюн расмий стилде оозеки түрдө айта билүү.

17. Ортодон жогору деңгээлде кырдаалга жана сүйлөгөн адамдын иш чөйрөсүнө жараша оозеки же жазуу жүзүндө таасир калтыруучу мүнөздөгү кайрылуулар менен эл алдында даярдыгы жок сүйлөй билүү деңгээли ишке ашырылат.

18. Мамлекеттік тил боюнча "Кыргызтест" системасынын ортодон жогору деңгээлинин (B2) сертификаты кызматтык ишти аткаруу үчүн баарлашуунун бардык чөйрөлөрүндө коммуникативдік компетенциянын кыйла бийик деңгээлде экендигин айгинелейт.

6-глава. Жогорку деңгээл (C1)

19. Жогорку деңгээлде (C1) мамлекеттік жана муниципалдық кызмат орундарына талапкерлигин койгон жана аларды ээлеп турган адамдар ушул деңгээлге жараша баардык кырдаалдарда жана чөйрөлөрдө, б.а. күнүмдүк тиричиликтік, социалдық-маданий, окуу жана расмий-ишкер чөйрөлөрдө мамлекеттік тилде жогорку деңгээлде коммуникативдік байланышты түзө билүүгө тийиш.

20. Жогорку деңгээлдин лексикалық минимуму ушул деңгээлдин тематикалық жана интенциалдық минимумдарынын алкагында сүйлөшүүнү камсыз кылган 9000 активдүү сөз бирдигин жана этикеттік сөз айкалыштарын камтыйт.

21. Жогорку деңгээлде төмөнкүдөй тилдик жана кептик көндүмдөр толук көлөмдө ишке ашырылат:

- лексиканы жана грамматиканы колдоно билүү;
- түрдүү жанрдагы көлөмдүү текстти окуп, негизги жана көмүскөдө берилген (имплициттік) маалыматты түшүнө билүү;
- табигый ылдамдыкта айтылган оозеки кепти түшүнө билүү;
- кыргыз тилинин адабий ченемдерин сактоо менен өзүнүн оюн расмий жана расмий эмес стилде оозеки түрдө айта билүү.

22. Жогорку деңгээлде (C1) кырдаалга жана сүйлөгөн адамдын иш чөйрөсүнө жараша оозеки же жазуу жүзүндө таасир калтыруучу мүнөздөгү кайрылуулар менен эл алдында даярдыгы жок сүйлөй билүү деңгээли ишке ашырылат.

23. Мамлекеттік тил боюнча "Кыргызтест" системасынын жогорку деңгээлинин (C1) сертификаты кызматтык ишти жогорку деңгээлде аткаруу үчүн баарлашуунун бардык чөйрөлөрүндө коммуникативдік компетенциянын жогорку деңгээлде экендигин айгинелейт.

**Мамлекеттік тил жана тарбия иштер
боюнча проректор**

У.М.Турдалиев